

A legelterjedtebb digitalizáló eszköz, amelyhez nem szükséges speciálisan kiképzett kezelő szakember, a koordinálás rajzológéppel kiegészített közönséges digitalizáló.

A különböző típusú digitalizálók megengedett pontossága 0,1–0,05 mm között mozog.

A BNK geodéziai és fotogrammetriai tudományos kutatóintézete és a WILD cég (Svájc) tudományos részlege közötti műszaki-tudományos együttműködés eredményeképpen dolgozták ki az ES 9004/AVIOTAB TA-2 precíziós automata rajzolórendszert. Ez a rendszer két egységből (modulból) áll.

Az első modul a mágnesszalag-vezérlésű ES 9004-es egység, amely RS 232 típusú illesztőegységen keresztül csatlakozik a rajzolórendszerhez. A mágnesszalagon kapott digitális információt a berendezés a rajzolórendszer vezérlésével grafikus információvá alakítja. Továbbá ezen a berendezésen keresztül kap információt a kezelő a rajzolóhoz vagy karcoláshoz használt eszközök előkészítésének szükségességéről, illetve ez határozza meg a munka feltételeit és üzemmódját. A sornyomtató üzemmódban a kezelő ellenőrizheti azt a vezérlőinformációt, ami az alfanumerikus display-en megjelenik,

illetve javítóutasításokat és koordinátaadatokat vihet be az ES 9004-es klaviatúráján. Ezenkívül a kezelő a gépi grafikanak megfelelő méretarányban, interaktív üzemmódban kiegészítheti a vezérlőinformációt vektorokkal, cirill-vagy latinbetűk felírásával, abszolút vagy relatív koordináták felhasználása céljából.

A második modul a WILD cég AVIOTAB TA-2 precíziós digitális rajzolóberendezése, amely megfelelő számítógép vezérlése alatt biztosítja a topográfiai és tematikus térképek nagypontosságú tisztázati rajzainak az elkészítését, ugyanakkor közvetlenül csatlakozik különböző fotogrammetriai rendszerekhez is. Ez a digitális rajzolóasztal csak két rajzó- vagy karcolóberendezéssel működik, közülük a karcolóberendezés mikroprocesszoros, tangenciális vezérléssel. Ez lehetőséget ad a megfelelő karcolólián különböző vonalak kihúzására 1 mm-es vonalvastagságig. Két 0,08–1,00 mm vastagságú karceszköz összekapcsolásával jó minőségű negatív vonalak is húzhatók.

Az ES 9004 mágnesszalagos egység és az AVIOTAB TA-2 digitális rajzolórendszer műszaki paramétereit az I. táblázat tartalmazza.

I. táblázat

Az ES 9004/AVIOTAB TA-2 rajzolórendszer műszaki paramétereit

Modul	Súly (kg)	Külméret (szélesség, hosszúság, magasság cm-ben)	Áramfel- használás (50 Hz) VA-ben	Mágneses íraskód (ISO) sűrűség	A puffer- memória nagysága (jel)	Sebesség (mm/sec)	Gyorsulás (m/sec ²)	Meg- engedett tűrés (mikro- méter)
ES 9004	57	49,3 48,6 40,0	400	800 BPI	160	—	—	—
AVIOTAB TA 2	420	181 110–169 82–208 (dönthető)	1100	—	512	290	5	20

Programrendszer (szoftver)

A programrendszert Fortran IV. programnyelven írták meg, amely a következő programokat tartalmazza:

— DITAGRAPH. Mágnesszalagról dolgozza fel azokat az adatokat, amelyeket a települések, valamint lakóterületeken kívüli régiók analóg sztereofoto-térképezése során rögzítettek; továbbá vezérlő utasítást ad a rajzólgép számára;

— SPOL. A terepi mérés mágnesszalagon rögzített adatait dolgozza fel. Az alappontok és más koordinálás pontok térképlapok szerint szétválogatott listáját mágnesslemezen tárolja. A válogatást ezenkívül természetes egységenként (ún. poligonok szerint) is végre lehet hajtani. A program vezérlő utasítást ad meg és rögzít mágnesszalagos adathordozón a rajzólgép segítségével történő automatikus pontfelrakás számára;

— APLNM. Koordinátalistát dolgoz fel a zárt határvonalak automatizált kialakítása és ellenőrzése számára, amelyet mágnesslemezen tárolnak. Meghatározza a SORTNM program bemenő információját;

— PLZK. Lakott helyek digitalizált kataszteri térképeinek adatait dolgozza fel, és tárolja a kiszámított területeket a SORTNM programmal való feldolgozáshoz;

— SORTNM. A tárolt területadatokat dolgozza fel és mérleget készít a különböző lakott helyek területéről;

— APLZK. A digitalizált államigazgatási és gazdasági határok adatait dolgozza fel a területek meghatározásához. Térképlapok szerint elkészíti azon pontok koordinátalistáját, amelyek határvonalakat alkotnak, automatikusan kirajzolja ezeket a zárt határvonalakat, majd meghatározza területüket is. Az ellenőrzés után az adatokat mágnesslemezen tárolja, ami egyben a SORTZK program bemenő információjaként is szolgál;

— SORTZK. Térképlaponként feldolgozza az adatokat és térképlaponként, illetve államigazgatási egységenként (rayononként) beviszi a gépbe a kimutatásokat;

— GRAF. Feldolgozza a határvonalakra vonatkozó, az APLZK és APLNM programok által tárolt adatokat, és azokból — külön információ bevitelének lehetősége mellett — az előzetesen adott tematika szerint vezérlő információt ad meg a rajzólgép számára.

Pokoly Béla

TUDOMÁNYOS DIÁKKÖRI KONFERENCIA A BUDAPESTI MŰSZAKI EGYETEMEN

A Budapesti Műszaki Egyetemen 1985. november 12-én tartották a hagyományos szakmai napot és ezen belül a tudományos diákkörök évi szokásos konferenciáját. Az Építőmérnöki Karon 6 szekcióban, összesen 42 előadás hangzott el. Ezek közül a földmérőmérnöki szekcióban 9 dolgozat ismertetése szerepelt.

A megjelent közel 80 vendéget — közöttük számos külső intézmény képviselőjét — az elnök, dr. Sárközy Ferenc tanszékvezető egyetemi tanár, a Geodéziai Intézet igazgatója köszöntötte, majd megnyitotta a szekcióülést.

Az első előadást Kondor Péter—Szijj Nándor V. éves földmérőmérnök-hallgatók tartották. A szerzőpáros beszámolt a sós-kúti mozgásvizsgálati teszthálózatban végzett trigonometriai magasságmérési sorozat eredményeiről.

A második előadó Horváth Péter V. éves földmérőmérnök-hallgató volt, aki a szerkezetépítőmérnök-hallgatók második (mozgás- és alakváltozás-mérési) geodéziai mérőgyakorlatának tematikáját elemezte.

Harmadikként Takátsy Miklós IV. éves földmérőmérnök-hallgató ismertette irányorsorozatok kiegyenlítésére kifejlesztett módszerét és ennek számítógépre elkészített programját, amely általánosított mátrixinverzek segítségével dolgozik.

Negyedikként egy szerzőpáros, *Farkas Zoltán—Polster Ákos* (II. évfolyam) kapott szót, akik a SHARP EL—512 zsebszámológép magyar nyelvű ismertetőjét és a fontosabb alsogeodéziai számítások programjait készítették el.

Ötödikként került sorra *Berencei Rezső* okl. mérnök. Ő mint friss diplomás, még hallgatóként készítette el dolgozatát a távérzékelés térképészeti lehetőségeinek vizsgálatáról.

A hatodik előadó *Szilvay Gergely* V. éves földmérő-mérnök-hallgató volt, aki ismertette a barlangok szelvényfelmérésére alkalmas, általa készített, kisméretű, egyszerű kezelhetőségű sztereomérőkamrát.

Hetedikként ismét *Takátsy Miklós* (IV. évfolyam) kapott szót. Második előadásában függővonal-elhajlások Eötvös-ingával mérhető görbületi mennyiségek alapján történő sűrítésével foglalkozott.

A nyolcadik előadást *Péntek Ferenc* V. éves földmérő-mérnök-hallgató tartotta, aki térbeli projektív transzformáció fotogrammetriai alkalmazásáról beszélt.

Utolsóként hangzott el *Papp Gábor* IV. éves földmérő-mérnök-hallgató előadása. Az előadó ismertette az általa elkészített fénymodulátor vizsgálatának eredményeit, és utalt a továbbfejlesztés lehetőségére.

Ezután a külső intézmények képviselői jelentkeztek hozzászólásra. Dicsérő szavakkal méltatták az előadók felkészültségét. Az idén a MÉM FTH két különdíjat ajánlott fel, amit *Káta András* né előadó adott át *Papp Gábornak* és *Horváth Péternek*.

Több intézmény is megvásárolt dolgozatot a műszaki könyvtára számára. Így a Földmérési Intézet nevében *Nagy Pál Jenő* né osztályvezető *Takátsy Miklóst*, a Budapesti Geodéziai és Térképészeti Vállalattól *Feles László* előadó *Horváth Pétert* és *Papp Gábort*, a Kartográfiai Vállalat képviseletében *Ringhoffer János* osztályvezető *Péntek Ferencet*, a Pécsi Geodéziai és Térképészeti Vállalat részéről *Bíró Gyula* főmérnök *Takátsy Miklóst*, a Földmérő és Talajvizsgáló Vállalattól *Horváth Tibor* osztályvezető *Szilvay Gergelyt* részesítette külön anyagi elismerésben.

A szekcióülés *dr. Sárközy Ferenc* elnöki zárszavával fejeződött be.

Az esti órákban megtartott kari szintű ünnepségen osztották ki a rektori pályázat díjait. A földmérőmérnöki szekcióban szerepelt munkák közül három I., négy II. és kettő III. díjat kapott.

Itt kell köszönetet mondani a hallgatókat segítő oktatóknak is. Ők a következők voltak: *dr. Dede Károly*

egyetemi adjunktus (az 1., 2. és 6. dolgozatnál), *dr. Detrekői Ákos* tanszékvezető egyetemi tanár (3. dolgozat), *Homolya András* egyetemi tanársegéd (4. dolgozat), *Domokos Györgyné dr.* egyetemi docens (5. dolgozat), *dr. Völgyesi Lajos* egyetemi adjunktus (7. dolgozat), *Knyihár András* tudományos ösztöndíjas (8. dolgozat) és *dr. Kuti Csaba* egyetemi docens, valamint *dr. Farkas Ervin* tanszéki mérnök (9. dolgozat).

Az idei tudományos diákköri konferencia ismét sikeresen zárult, az előadó hallgatók számot adtak magas szintű szakmai tudásukról. Az 1986. évi pályázatra hasonlóan színvonalas dolgozatokat kívánunk.

Homolya András

A MÉM FTH 1985. ÉVI FÖLDMÉRÉSI ÉS TÉRKÉPÉSZETI PÁLYÁZATÁNAK EREDMÉNYE

A Mezőgazdasági és Élelmezéstudományi Minisztérium Földügyi és Térképészeti Hivatala az 1985. évre, a földmérési és térképészeti feladatokkal kapcsolatos műszaki fejlesztés egyes kérdéseinek megoldására pályázati felhívást tett közzé.

A felhívásra öt pályamű érkezett be és részesült díjazásban.

I. TÉMAKÖR

1. *Fleck Alajos*: A háromszögelés kezdetei. (Díjazás: 8000 Ft)
2. *Szabó Béla*: Szabályzattervezet a vízszintes alappont-hálózat fotogrammetriai eljárással történő sűrítésére. (Díjazás: 2000 Ft)
3. *Dr. Koska Árpád—Horváth József—Kovács Tamás—Sztrapkó Attila*: Programozási segédlet földmérési szakközépiskolák részére COMMODORE 64 számítógépre. (Díjazás: 2000 Ft)

II. TÉMAKÖR

4. *Dr. Divényi Pál*: A területileg differenciált topográfiai térképfelújítás elméleti és gyakorlati alapjai. (Díjazás: 6000 Ft)

III. TÉMAKÖR

5. *Dr. Divényi Pál*: A digitális terepmodellezés elméleti alapjai. (Díjazás: 6000 Ft)

RENDELETEK

Az „Országos és a Megyei Földmérési Névjegyzék Szabályzat”, kiadása

(A MÉM Földügyi és Térképészeti Hivatal közleménye)

A MÉM Földügyi és Térképészeti Hivatal kiadta „Az Országos és a Megyei Földmérési Névjegyzék Szabályzatát” (a továbbiakban: Szabályzat).

A Szabályzat 1985. július 5-én lépett hatályba. Előírásait kötelezően alkalmazni kell a névjegyzékbe történő felvételi eljárásban, a névjegyzékesek működése, annak ellenőrzése és a kapcsolódó földhivatal ügyintézése folyamán.

A Szabályzat hatálybalépésével egyidejűleg az e tárgyban korábban kiadott szabályozások érvényüket veszítik.

A Szabályzat beszerezhető a Földmérési Intézetnél (Budapest V., Guszev u. 19. Postacím: 1373. Bp. Pf. 546.)

EGYESÜLETI HÍREK

LÁTOGATÁS A PAKSI ATOMERŐMŰBEN

A GKE Szeniorok „Tóth Ágoston” Klubja 1985. október 25-én kirándulást szervezett a Paksi Atomerőmű meglátogatására. A kirándulásra a BGTV bocsájtotta rendelkezésre autóbuszát, amellyel 36 fő utazhatott Paksra a szép őszi napon.

A résztvevőket a paksi művelődési házban *Németh András*, a PGTV mérnökgeodéziai osztályának csoportvezető mérnöke és *Ménh Tamás*, a Paksi Atomerőmű oktatástechnikai osztályának oktató mérnöke fogadta. A pompás környezetben az atomerőmű elvi működésének sémája előtt, *Ménh Tamás* összefoglaló előadást tartott az erőmű egységeiről és működtetésük elvéről. Hal-